

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกษม สร้อยทอง. 2525. พืชสมุนไพร. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขานุการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- กันทิมา ณวงศ์ศรี. 2528. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุล Hibiscus (Malvaceae) ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่.
- ก่องกานดา ชยามฤต. 2528. สมุนไพรไทย ตอนที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ชติมาการพิมพ์.
- กรมป่าไม้. 2491. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย (ชื่อพฤกษศาสตร์-ชื่อพื้นเมือง). _____ . 2491. ไม้และของป่าบางชนิดในประเทศไทย.
- กรมวิชาการเกษตร. 2523. รายชื่อพืชทั่วไป เอกสารวิชาการ เล่มที่ 3.
- กองโภชนาการ กรมอนามัย. 2530. คุณค่าอาหารไทย.
- โครงการพัฒนาเทคนิคการทำสมุนไพร. 2527. การใช้สมุนไพร เล่ม 1-2. กรุงเทพมหานคร : มวลชนจำกัด.
- คณิศร เลขาภล, คณหญิงมาลี พ. สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ สัทพร สวัสดิ์ศรีรักษ์. 2530. พรรณไม้ในส่วนหลวง ร.9. กรุงเทพมหานคร: ด้านสหวิชาการพิมพ์.
- จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ. 2515. ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.
- จำลอง เพ็งคล้าย. 2527. "Some Non-Timber species of Thailand" รายงานการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 22 สาขาพืช. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำลอง เพ็งคล้าย, ชวลิต นิยมธรรม และ วิวัฒน์ เอื้อจิรกาล. 2534. พรรณไม้ป่าพรุจังหวัดนราธิวาส. กรุงเทพมหานคร: สมบูรณ์การพิมพ์.
- ชูศรี ไตรสนธิ และ ปรีทรรคน์ ไตรสนธิ. 2534. พืชผักพื้นบ้านในจังหวัดเชียงใหม่. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณพพร ดำรงค์ศรี. 2530. พฤษอนุกรมวิธาน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด น้ำกิงการพิมพ์.
- เต็ม สมิติกินันท์ และคณะ. 2518. ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย.
- เต็ม สมิติกินันท์. 2518. พันธุ์ไม้ป่าเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษร-บัณฑิต.
- _____. 2523. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย (ชื่อพฤกษศาสตร์-ชื่อพื้นเมือง). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์บลิซซิ่ง.

- ถนอมศรี วงศ์รัตนสถิตย์ และคณะ. 2534. ยาและผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเภสัชวินิจฉัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิจศิริ เรืองรังษี. 2534. เครื่องเทศ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุศปรรณ ณ สงขลา. 2519. สมุนไพรไทย ตอนที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นิเวศรรวมการพิมพ์.
- บัญญัติ สุขศรีงาม. 2527. เครื่องเทศที่ใช้เป็นสมุนไพร. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ประนอม จันทโรทัย. 2526. การสำรวจพืชประเภทใบเลี้ยงคู่ในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริณญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประนอม คำลาภ. 2530. พืชป่าที่นำมาใช้เป็นอาหารของชาวเขาและคนบางท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ สาขาการสอนชีววิทยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิฎุชะ บุญมาก. 2524. ปาล์ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงธน.
- พนัส บุรณศิริสิน. 2530. พืชผักป่าและพืชผักพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- พยอม ตันติวัฒน์. 2521. สมุนไพร. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสมุนไพรแห่งประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียววี เหมือนวงศ์ญาติ. 2526. คู่มือการใช้สมุนไพร อันดับที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมดิคัลมีเดีย.
- พวงเพ็ญ ศิริรักษ์. 2524. อนุกรมวิธานของพืชดอก. สงขลา: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. 2532. การสำรวจพืชวงศ์ขิงในบริเวณภาคใต้ของไทย. สงขลา: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เพ็ญศรี นันทสมรธา. 2529. พืชน้ำที่เป็นอาหาร. กล้วย. 3: 241-246.
- มานิต ออพานิชกิจ. 2530. การศึกษาพืชผักพื้นเมืองในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริณญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุภา วรยศ. 2534. พันธุ์ไม้น้ำ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลีนา ผู้พัฒนาพงศ์. 2522. สมุนไพรไทย ตอนที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิเวศรรวมการพิมพ์.
- วินิจาเนตร (โต โภเมศ), พระยา. 2491. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย (ฉบับชื่อพื้นเมือง - ชื่อพฤกษศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้.
- วิยดา เทพหัสดิ. 2523. พจนานุกรมศัพท์พฤกษศาสตร์ สาขาพฤกษอนุกรมวิธาน. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2527. สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2529. ไม้ประดับ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทย์ เทียงวีบุรณธรรม. 2530. พจนานุกรมสัตว์และพืชในเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

- ศูนย์ข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรมป่าไม้. 2532. ก้าวไปกับสมุนไพร. กรุงเทพมหานคร: ชรรคมลการพิมพ์.
- เสงี่ยม พงษ์บุตรอด. 2508. ไม้เทศเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยเทอดธรรม.
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2525. พืชและสัตว์สามัญบางชนิดที่พบในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- สนิท อักษรแก้วและสมชาย พานิชสุข. 2530. พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนของไทย. กรุงเทพมหานคร: คอมพิวเตอร์แควอไทยซิงค์.
- สมาคมป่าไม้แห่งประเทศไทย. 2527. ไม้และของป่าบางชนิดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้.
- สะอาด บุญเกิด, จเร สดากกร และ ทิพย์พรรณ สดากกร. 2525. ชื่อพรรณไม้ในเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จักรการพิมพ์.
- สะอาด บุญเกิด. 2528. ไม้ไผ่บางชนิดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กองทุนจัดพิมพ์ตำราป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติ ศรีเพ็ญ. 2530. พรรณไม้น้ำ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมจิตร พงศ์พจน์ และ สุภาพ ภูประเสริฐ. 2515. พืชกินได้และพืชมีพิษในป่าเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- สมพร ภูริติยานนท์. 2522. คู่มือสมุนไพรใกล้ตัว ตอนที่ 1-3. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์เนศการพิมพ์.
- อารีย์ ทองภักดี. 2521. การศึกษาพันธุ์ไม้สกุลโซลานัมที่พบในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพฤกษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อบเชย วงศ์ทอง. 2530. ผักมีรื้อบ้าน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อักษร ศรีเปล่ง. 2523. เฟิร์น. โรเนียวเย็บเล่ม.
- อำไพ บงบุญเกิด, สกล สุธีสร และจเร สดากกร. 2527. วัชพืชในสวนยางพารา. กรุงเทพมหานคร: แอัสเสทการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

- Airy Shaw, H.K. 1972. Kew Bulletin Euphorbiaceae, Vol.26, London: Her Majesty's Stationery Office.
- Asis, Consuelo V. 1971. Plants of the Philippines. Quezon City: The University of the Philippines Press.
- Backer, C.A., and Bakhuizen Van Den Brink, R.C. 1963. Flora of Java, Vol.1, Groningen: N.V.P. Noordhoff.

- _____. 1965. Flora of Java, Vol.2, Groningen: N.V.P.Noordhoff.
- _____. 1968. Flora of Java, Vol.3, Groningen: N.V.P.Noordhoff.
- Bailey, L.H. 1969. Manual of Cultivated Plants. Toronto: The Macmillan Company.
- Bautista, Ofelia K., kosiychinda, S., Abd Shukor Abd Rahman, and Soeneadji. 1988. Traditional Vegetables of Asean. J. Asean Food. 4:47-58.
- Brown, W.H. 1946. Useful Plants of Philippine: Flowering Plants. Manila: Bureau of Printing.
- _____. 1957. Useful Plants of the Philippines. Manila: Bureau of Printing.
- Burkill, I.H. 1935. A Dictionary of the Economic Product of the Malay Peninsula, Vol.1-2, London: Crown Agents for the Colonies.
- Craib, W.G. 1931. Florae Siamensis Enumeratio, Vol.1, Bangkok: Siam Society.
- _____. 1934. Florae Siamensis Enumeratio, Vol.2 : Rubiaceae. Bangkok: Siam Society.
- _____. 1954. Florae Siamensis Enumeratio. Vol.3 Pt 2. Bangkok: Siam Society.
- Craib, W.G. and Kerr, A.F.G. 1951. Florae siamensis enumeratio. Vol. 3, Pt1. Bangkok: Siam Society.
- Dassanayake, M.D. 1980. Flora of Ceylon, Vol.1, Faridabad: Oxonian Press Pvt. Ltd.
- _____. 1981. Flora of Ceylon, Vol.2, Faridabad: Oxonian Press Pvt. Ltd.
- _____. 1983. Flora of Ceylon, Vol.4, Faridabad: Oxonian Press Pvt. Ltd.
- _____. 1985. Flora of Ceylon, Vol.5, New Delhi: Model Press Pvt. Ltd.
- _____. 1988. Flora of Ceylon, Vol.6, New Delhi: Model Press Pvt. Ltd.
- Evansschultes, R., and others. 1977. The Winged Bean: a High Protein Crop for the Tropics. Washington: National Academy of Sciences.
- Faculty of Pharmacy Mahidol University. 1986. Specification of Thai Medicinal Plants. Bangkok: Aksornsampon Press.

- Geesink, R., and others. 1981. Thonner's analytical key to the families of flowering plants. Boston: Leiden University Press.
- Gundersen, A. 1950. Families of Dicotyledons. U.S.A.: The Chromica Botanica Company.
- Harada, J., Paisooksantivatana, Y., and Zungsontiporn, S., 1987. Weeds in the Highlands of Northern Thailand. Bangkok: Mass & Medias CO., Ltd.
- Henderson, M.R. 1961. Common Malayan Wildflowers. Great Britain: Tarrold & Sons Ltd.
- _____. 1974. Malayan Wild Flowers : Dicotyledons. Kuala Lumpur: The Malayan Nature Society.
- Herklots, G.A.C. 1972. Vegetables in South East Asia. Hong Kong: South China Morning Posts Ltd.
- Holtum, R.E. 1954. Flora of Malaya, Vol.2 (fern of Malaya). Singapore: The Government Printing Office.
- _____. 1971. The Gardens' Bulletin (The Zingiberaceae of the Malay Peninsula). Singapore: Lim Bian Han, Government printer.
- Hooker, J.D. 1875. The Flora of British India, Vol.1, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1879. The flora of British India, Vol.2, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1882. The Flora of British India, Vol.3, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1885. The Flora of British India, Vol.4, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1890. The Flora of British India, Vol.5, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1894. The flora of British India, Vol.6, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- _____. 1897. The Flora of British India, Vol.7, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- Hutchinson, J. 1925. The Families of Flowering Plants, Vol.1, Oxford : Clarendon Press.
- _____. 1959. The Families of Flowering Plants, Vol.2, Great Britain: Oxford University Press.
- _____. 1973. The Families of Flowering Plants, Vol.3, Oxford: Clarendon Press.

- Ibrahim, H. 1989. Several *Garcinia* Species of Penang Island. Nature Malaysiana. 14: 28-31.
- Jacquat, C., and Bertossa, G. 1990. Plants from the Markets of Thailand. Bangkok: Duang Kamol.
- Jones, D.T. 1983. Family Portrait: The Rutaceae of Peninsular Malaysia Nature Malaysiana. 8: 16-23.
- Keng, H. 1969. Orders and Families of Malayan Seed Plants. Kuala Lumpur: University of Malayan Press.
- _____. 1969. The Gardens' Bulletin: A revision of Malesian Labiatae. Singapore: Department of Botany University of Singapore.
- Kenji, N., Teerawatsakul, M., Prakongvongs, C., and Chaiwiratnukul, L. 1985. Major Weeds in Thailand. Bangkok: Mass & Medias Co., LTD.
- Kerr, A.F.G. 1954. Florae Siamensis Enumeratio. Bangkok: Siam Society.
- Kerz, S. 1877. Forest Flora of British Burma, Vol.1, Calcutta: Office of the Superintendent of Government Printing.
- _____. 1887. Forest Flora of British Burma, Vol.2, Calcutta: Office of the Superintendent of Government Printing.
- Knott, J.E. 1976. Handbook for Vegetables Growers. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Lindley, J. 1981. Flora Medica. New Delhi: Delux Offset Printers.
- McMakin, P.D. 1988. A Field Guide to the Flowering Plants of Thailand. Bangkok: White Lotus. CO., Ltd.
- Merrill, E.D. 1929. Plantae Elmerianae Borneenses. California: University of California Press.
- Muhlberg, H. 1982. The Complete Guide to Water Plants. London: EP Publishing Limited.
- Ng, F.S.P. 1987. Guide to Garden Plants 1. Nature Malaysiana. 12: 24-31.
- _____. 1988. Guide to Garden Plants 3. Nature Malaysiana. 13: 4-13.
- _____. 1989. Guide to Garden Plants 4. Nature Malaysiana. 14: 18-27.
- _____. 1990. Guide to Garden Plants 6. Nature Malaysiana. 15: 24-31.

- _____. 1991. Guide to Garden Plants 9. Nature Malaysiana. 16: 12-21.
- Ochse, J.J. 1931. Vegetables of Dutch East Indies, Vol.1-2, Java: Archipel Drukkerij Buitenzorg.
- Perry, L.M. 1978. Medicinal Plants of East and Southeast Asia. London: The MIT Press.
- Piggott, A.G. 1985. Fern of Malaysia in Colour. Kuala Lumpur: Tropical Press SDN.BHD.
- Polunin, I. 1988. Plants and Flowers of Malaysia. Singapore: Tien Wah Press.
- Purseglove, J.W. 1977. Tropical Crops Dicotyledons, Vol.1-2, London: Longman Group.
- Ridley, H.N. 1967. The Flora of the Malay Peninsula, Vol.1-2-5, London: L. Reeve & Co., Ltd.
- Sastrapradja, S., Soetjipto, N.W., Danimihardja, S., and Soejono, R. 1981. Root & Tuber Crops. Bogor: Bina Karya 87.
- Schelpe, E.A.C.L.E., and Anthony, N.C., 1986. Flora of Southern Africa. Pretonia: Department of Agriculture and Water Supply.
- Smittinand, T. 1975. Flora of Thailand, Vol.2 part 3, Bangkok: The Asrct Press.
- _____. 1984. Flora of Thailand, Vol.4 part1, Bangkok: The Tistr Press.
- _____. 1985. Flora of Thailand, Vol.4 part2, Bangkok: The Tistr Press.
- Soepadmo, E. 1986. Aquatic Flowering Plants. Nature Malaysiana. 11: 16-25.
- Tindal, H.D. 1983. Vegetables in the Tropics. Hampshire: The Macmillan Press LTD.
- Van Borssum Waalkes, J. 1922. Malesian Malvaceae Revised. London: N.V.J.J. Gron En Zoon.
- Van Steenis, C.G.G.J. 1954. Flora Malesiana, Vol.4, Djakarta: P. Noordhoff LTD.
- _____. 1958. Flora Malesiana, Vol.5, Djakarta: P. Noordhoff LTD.
- _____. 1972. Flora Malesiana, Vol.6, Groningen: Wolters-Noordhoff Publishing.
- _____. 1976. Flora Malesiana, Vol.7, Leyden: Noordhoff International Publishing.

Weber, A. 1986. The Nocturnal Splendour of Barringtonia. Nature Malaysiana. 11: 24-31.

Whitmore, T.C. 1972. Tree Flora of Malaya, Vol.2, Hong Kong: Wing Tai Cheung Printing Co. Ltd.

ภาคผนวก

รายชื่อพืชผักพื้นเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ทำการศึกษาและสำรวจพบ แต่ไม่สามารถนำมาตรวจสอบหาชื่อวิทยาศาสตร์ให้ถูกต้องตามวิธีการทางพฤกษศาสตร์มิได้ เนื่องจากตัวอย่างไม่สมบูรณ์ มีดังนี้

1. ควายสามขา
2. จันทร์หอม (ไม้น้ำ)
3. ไช้ไก่
4. แชะ
5. ค่อม
6. ถั่วฝักพริ้ว
7. ทำมิ่ง
8. บอนมัน
9. บอนยายแรด
10. บอนส้ม
11. ปด
12. ผักหวาน
13. ผักคราม
14. ผักคุดช้าง
15. ผักพุ่ม
16. แฝบ
17. เพ็อง
18. มันเส้า
19. ยายจงหลาน
20. เهربหรอ
21. บุก
22. ปุย
23. ผักหน
24. บง

ศัพท์อภิปธาน

achene	ผลชนิดหนึ่งที่มีเปลือกบางแห้งและเหนียว แต่เปลือกมีได้หลอมรวมกับเปลือกหุ้มเมล็ด เมื่อแก่แล้วเปลือกไม่แตก มีเมล็ดเพียงเมล็ดเดียว มักมีขนาดเล็ก เช่น ผลของบัวหลวง ผลทานตะวัน
acuminate	ลักษณะของปลายใบหรือปลายกลีบดอกที่เรียวแหลม ด้านข้างของส่วนปลายนี้จะค่อยๆ เว้าจากส่วนโคนไปหาส่วนปลาย เช่น ใบโพธิ์
acute	ลักษณะส่วนปลายที่แหลม โดยมีด้านข้างของปลายแหลมตัดตรงหรือโค้งมนเล็กน้อย มักใช้กับกลีบดอก ใบ และใบประดับ
alternate	ไม่ตรงกัน เจียงกัน เช่น การติดของใบกับกิ่งที่ระดับเดียวกันมีใบเพียง 1 ใบและสลับข้างกัน หรือตำแหน่งของเกสรตัวผู้ที่อยู่ไม่ตรงกับกลีบดอก
apocarpus	มี carpel แยกกัน เป็นลักษณะของดอกที่มี ovary style และ stigma แยกกัน
aril	ชั้นของเนื้อเยื่อที่เจริญมาจากบริเวณขั้วของเมล็ดแล้วแผ่ออกหุ้มหรือคลุมเมล็ดเอาไว้ อาจเจริญมาจาก funiculus หรือ เจริญมาจากเปลือกหุ้มเมล็ด
axile placentation	การติดของ ovule กับ ovary โดย ovule ติดอยู่ที่แกนกลางของ ovary ซึ่งเกิดจาก carpel หลายๆ อัน มาเชื่อมติดกัน
berry	ผลแบบหนึ่ง ซึ่งแก่แล้วเปลือกไม่แตก มีเนื้อหุ้ม มักมีเมล็ดมากกว่า 1 เมล็ด เมล็ดมักฝังอยู่ในเนื้อนุ่ม และมีน้ำล้อมรอบ
bilabiate	ลักษณะของกลีบดอกชั้นนอกหรือกลีบดอกชั้นในที่มีกลีบส่วนล่างเชื่อมติดกัน ส่วนบนแยกเป็นสองซีกไม่เท่ากัน และอยู่ต่างระดับกัน ซีกแต่ละซีกอาจแยกเป็นกลีบหรือไม่แยกก็ได้ ซีกบนมักแยกเป็น 3 กลีบ ซีกล่างมักแยกเป็น 2 กลีบ
bi-pinnate	ใบประกอบแบบขนนก ชนิดที่มีใบย่อยแตกแขนงแบบขนนกซ้อนอีกชั้นหนึ่ง
campanulate	รูปร่างคล้ายระฆัง ใช้กับลักษณะของกลีบดอกที่ติดกัน ส่วนบนกลมและค่อยๆ ฝาดออกเป็นปาก คล้ายรูประฆังคว่ำ
capsule	ผลชนิดหนึ่ง เมื่อแก่แล้วเปลือกจะแห้งและแตก ภายในมีเมล็ดมาก เกิดจากรังไข่ที่ประกอบด้วยหลาย carpel
circinate	ลักษณะการม้วนของใบอ่อน จากปลายใบเข้าหาฐานใบ ทำให้ดูเป็นวงเหมือนลานนาฬิกา เช่น ใบอ่อนของเฟิน
cordate	รูปร่างเหมือนหัวใจ ใช้กับแผ่นใบหรือฐานใบ
corona	รยางค์พิเศษ พบที่บริเวณกลีบดอกชั้นในหรือระหว่างกลีบดอกชั้นใน กับเกสรตัวผู้ เกิดจากชั้นเกสรตัวผู้ กลีบดอกชั้นในหรือทั้งสองชั้น
composite flower	คำนี้มักใช้เรียกช่อดอกของพืช family Compositae

ศัพท์อภิธาน (ต่อ)

corymp	ช่อดอกซึ่งมีแกนยาวดอกย่อยออกสลับทั้งสองข้างของแกน ดอกที่อยู่ล่างสุดจะมีแกนยาวที่สุดและลดหลั่นกันไปตามลำดับ ดอกย่อยทุกดอก อยู่ในระดับเดียวกันหมด การบานเริ่มจากดอกที่อยู่นอกสุดเข้าไปหากลางช่อ
cuneate	เป็นรูปสามเหลี่ยม ใช้กับฐานใบหรือฐานกลีบดอก ซึ่งแหลมเข้าหาก้านใบคล้ายรูปสามเหลี่ยมที่ยอดคกกลับลง
cylindrical	รูปร่างเป็นแท่ง หรือเป็นหลอด
dentate	ลักษณะขอบใบที่จักเป็นฟันเลื่อย รอยจักแต่ละอันตั้งฉากกับขอบใบ
disc flower	ดอกย่อยชนิดหนึ่งในช่อดอกพืช family compositae มักอยู่กลางช่อ และมีกลีบดอกชั้นในติดกันเป็นหลอดเล็กๆ
discoid	มีรูปร่างคล้ายถ้วยหรือจานกลมๆ
drupe	ผลมีเนื้อแบบหนึ่ง มีเมล็ดเดียว และเมล็ดมีเปลือกแข็ง เช่น มะม่วง
ellipsoid	รูปกระสวย รูปรี มีความหนา และความกว้างในแบบสามมิติ
elliptic	รูปรี ตรงกลางกว้างที่สุด และเรียวไปหาหัวท้าย ปลายทั้งสองข้างมน ใช้กับรูปร่างของใบ ใบประดับ และกลีบดอก
emarginate	ลักษณะปลายใบมนที่มีรอยเว้าแหลมตรงกลาง
entire	เรียบ ใช้กับลักษณะขอบใบหรือขอบกลีบดอกที่เรียบสม่ำเสมอ
even-pinnate	ใบประกอบแบบขนนกที่มีใบย่อยเป็นคู่
falcate	รูปร่างเหมือนเคียว หรือเสี้ยวพระจันทร์
funnel form	รูปร่างเหมือนกรวย เป็นแบบหนึ่งของกลีบดอกชั้นในที่เชื่อมติดกัน โดยมีส่วนล่างค่อนข้างแคบแล้วผายออกกว้างตอนบน
globose	รูปร่างกลมๆ
hastate	รูปร่างเหมือนหัวลูกศรแต่ฐานสองข้างกางออก ทำมุมประมาณ 90 องศา กับแกน ใช้กับลักษณะใบ
head	อยู่รวมกันหรืออัดกันแน่น
labellum	กลีบดอกชั้นในของกล้วยไม้ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะไปจนแตกต่างจากกลีบอื่นชัดเจน
lanceolate	รูปร่างเหมือนใบหอก หมายถึงลักษณะรูปร่างของใบหรือกลีบดอกที่ส่วนโค้งค่อนข้างกว้างแล้วตัดแหลมเข้าหาปลาย มีความยาว 4-6 เท่าของความกว้าง
ligule	1. สิ่งที่มีรูปร่างเป็นเส้นแบนหรือเป็นแถบ 2. กลีบดอกชั้นในของ ray flower ใน family Compositae มีลักษณะเป็นแผ่นแบน ปลายกว้างกว่าโคนเล็กน้อย 3. แผ่นหรือเกล็ดบางๆ ยื่นออกมาจากก้านใบที่แผ่เป็นกาบตรงบริเวณที่ต่อของแผ่นใบ พบในพืชพวกหญ้า

ศัพท์อภิธาน (ต่อ)

linear	ลักษณะของใบ หรือกลีบดอกที่เป็นแผ่นยาวและแคบ ขอบใบทั้งสองด้านขนานกันหรือเกือบขนานกัน
nutlet	ผลที่แก่แล้วไม่แตกชนิดหนึ่ง ขนาดเล็ก เปลือกแข็ง และมีเมล็ดเพียง 1 เมล็ด เกิดจากรังไข่ที่มี 1 locule หรือ หลายๆ locule แต่เจริญเพียงเซลล์เดียว
oblique	ด้านข้างไม่เท่ากัน ทำให้มีลักษณะเหมือนเอียงหรือเบี้ยวไปข้างหนึ่ง ใช้กับลักษณะของฐานใบ
oblong	รูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนยาวมากกว่าส่วนกว้าง 2-3 เท่า และด้านข้างขนานกันหรือเกือบขนานกัน ใช้กับลักษณะใบ กลีบดอก
obovate	รูปไข่แต่กลับเอาทางด้านบนหรือส่วนที่กว้างกว่าอยู่ข้างบน ใช้กับลักษณะใบ
obtuse	ป้าน มนหรือกลม ใช้แสดงลักษณะส่วนปลายใบ กลีบดอกหรือประดับ
odd-pinnate	ใบประกอบแบบขนนกที่มีใบที่ยอดเพียงใบเดียว
opposite	เกิดขึ้นตรงกัน เกิดที่ข้อเดียวกัน แต่คนละด้านของแกนกลาง 1. แสดงลักษณะการเกิดของใบบนกิ่ง แต่ละข้อมีใบสองออกตรงข้ามกัน 2. แสดงตำแหน่งของเกสรตัวผู้ที่อยู่ตรงกับกลีบดอก
ovate	เป็นรูปไข่ ส่วนฐานกว้างกว่าส่วนยอด ความยาวเป็นหนึ่งในห้าครึ่งของความกว้าง ใช้แสดงลักษณะอวัยวะที่เป็นแผ่นแบน ไม่มีความหนา เช่น กลีบดอก ใบ และใบประดับ
palmately venation	เส้นใบที่เส้นใบหลักออกจากจุดเดียวกันใกล้ฐานใบ
panicle	ช่อดอกแบบ raceme หรือ cyme ซึ่งแกนกลางของช่อจะมีแตกแขนงย่อยๆออกไปอีก ทำให้มีลักษณะซ้อนกันเป็นช่อใหญ่หรือช่อรวม
papilionaceous	ลักษณะคล้ายปีกผีเสื้อ ใช้แสดงลักษณะของกลีบดอกชั้นในของพันธุ์ไม้วงศ์ fabaceae ซึ่งประกอบด้วย standard, wings และ keel
pappus	กลีบดอกชั้นนอกของ composite flower ที่เปลี่ยนรูปร่างไปมาก และมักจะลดขนาดลงจนกลายเป็นเส้นขนยาวๆขนแข็งๆ เกล็ด หรืออื่นๆ และคงติดอยู่ที่ผล
peltate	ลักษณะของใบที่มีก้านใบติดอยู่ตรงกลางทางพืด้านล่างของแผ่นใบ
raceme	ช่อดอกแบบหนึ่ง ซึ่งดอกมีก้านยาวเท่าๆกัน และเรียงตามแกนที่ยาวไม่จำกัด ดอกที่อยู่โคนช่อจะบานก่อนดอกที่ปลายช่อเสมอ
ray flower	ดอกย่อยที่อยู่รอบนอกของ composite flower มีกลีบดอกรูปคล้ายเส้น
reniform	รูปร่างเหมือนไตหรือเมล็ดถั่ว
rhizome	เหง้า ลำต้นใต้ดินแผ่ทอดไปตามแนวระดับ มีข้อปล้อง ใบเกล็ดหรือตามีรูปคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
rhomboid	

ศัพท์อภิธาน (ต่อ)

rosette	ลักษณะของใบเรียงตัวเป็นรัศมีออกจากจุดเดียวกัน มักอยู่ใกล้และติดกับผิวดิน ทำให้เห็นเป็นกระจุกอยู่ที่ผิวดิน
rotate	รูปร่างเหมือนซี่กงล้อ ใช้กับลักษณะกลีบดอกที่ติดกันตรงโคนเป็นหลอดสั้นๆ ปลายแผ่กว้าง มีกลีบเรียงเป็นวงเหมือนซี่กงล้อ
sagittate	ลักษณะเหมือนหัวลูกศร เป็นรูปสามเหลี่ยมซึ่งฐานโค้งเรียวออกไปสู่มุมทั้งสองข้างของฐาน
serrate	ลักษณะขอบใบซึ่งจักคล้ายฟันเลื่อย และปลายซึ่งฟันแต่ละอันตั้งตรงไปข้างหน้าหรือตรงไปทางปลายใบ
sessile	ไม่มีก้าน
spadix	ช่อดอกแบบหนึ่ง แกนกลางของช่อมีลักษณะอวบหนาและดอกย่อยอยู่อัดกันแน่นคล้ายกับฝักตัวลงในแกนช่อ มีใบประดับหุ้มหรือรองรับ (spathe)
spike	ช่อดอก ซึ่งก้านดอกสั้นมากหรือไม่มีเลย ดอกจะบานจากโคนไปหาปลายช่อ ช่อดอกแบบนี้อาจมีแกนของช่อยาว
spiral	เป็นเกลียว เช่น ใบติดกับกิ่งหรือลำต้น ตำแหน่งที่ติดนั้นเวียนรอบด้าน
torus	ฐานรองดอก ส่วนปลายสุดของลำต้นหรือกิ่งซึ่งเป็นที่เกิดของดอก
tripinnate	ใบประกอบแบบขนนก ซึ่งมีใบย่อยเกิดซ้อนกัน 3 ชั้น
truncate	ลักษณะของปลายใบหรือฐานใบซึ่งตัดตรงหรือเกือบตัดตรง
tuber	ลำต้นใต้ดิน ซึ่งพองออกเป็นหัว สำหรับสะสมอาหาร
tubular	เป็นหลอด ติดกันหรือเชื่อมกันเป็นหลอด
turbinate	รูปร่างคล้ายลูกข่าง เหมือนรูปกรวยแต่กลับเอาส่วนแหลมเป็นฐาน
umbel	ช่อดอกแบบหนึ่งซึ่งดอกทุกดอกออกจากจุดเดียวกันหมด ทำให้มีลักษณะคล้ายซี่ร่ม การบานของดอกอาจจะเริ่มบานจากกลางช่อออกไปหรือเริ่มที่ซี่ร่ม
vegetable	พืชผัก
verticillate	เรียงตัวเป็นวงโดยรอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น flower verticillated หมายความว่า ดอกติดเป็นวงรอบแกนกลางของช่อดอก

(วิยดา เทพหัสดิ. 2523. พจนานุกรมศัพท์พฤกษศาสตร์ สาขาพฤกษอนุกรมวิธาน. กรุงเทพมหานคร: สาขาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.)

ตัวอย่างอาหารที่ใช้รับประทานและประกอบ เป็นอาหารชนิดต่างๆโดยใช้พืชผักพื้น เมือง

ขนมจีน

แกงเผ็ดหมกกับสะตอ

น้ำพริกกะปิ ชะอมชุบไข่ทอด

ชนิดของอาหาร (ต่อ)

ยำตะลิงปลิง

ต้มกะทิพักรวม

แกงไตปลา

ข้าวยา

เมี่ยง

แกงส้มผักหนาม

ประวัติ

นางสาวอไร คำศรี เกิดวันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2498 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ชีววิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ปัจจุบันรับราชการที่ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

